

สรุปประเด็นการให้สัมภาษณ์ของ
นายเจียรชัย ณ นคร
กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ในรายการจุดเปลี่ยนประเทศไทย เรื่อง “เจาะลึกองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ”
ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง NBT)
วันจันทร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙

องค์กรอิสระทั้ง ๕ องค์กร คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยังมีความจำเป็นต้องมีอยู่

คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรหนึ่งที่ประชาชนให้ความสนใจ มีหน้าที่หลักคือจัดการเลือกตั้ง เดิมการจัดการเลือกตั้งเป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลแต่อาจมีการแทรกแซงการทำงานได้จึงมีแนวคิดให้มีคณะกรรมการที่มีความอิสระในการจัดการเลือกตั้งขึ้น คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดแรกได้รับการยกย่องว่าปฏิบัติหน้าที่ได้เที่ยงตรง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการจัดการเลือกตั้งเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งจะไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม และสามารถชี้หรือตัดสิทธิการเลือกตั้งของบุคคลหรือจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้ (ให้ใบเหลือง ใบแดง)

ด้านแรกของกระบวนการคัดกรองบุคคลเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหรือเข้าสู่อำนาจรัฐคือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่การที่จะคัดกรองให้ได้บุคคลที่เป็นคนดี ไสสะอาด บริสุทธิ์ทุกคน ย่อมเป็นไปได้ แม้แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งชุดแรกที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง เข้มงวด ก็ยังถูกท้วงติงจากฝ่ายการเมืองและนักวิชาการว่าใช้อำนาจเด็ดขาดเกินไป

อย่างไรก็ตามกระบวนการคัดกรองของคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจไม่ได้คนดีเข้าสู่อำนาจรัฐทั้งหมด เพราะผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งมีมุมมองในการเลือกคนดีแตกต่างกัน แต่กระบวนการนี้ก็จะทำให้ได้คนดีส่วนหนึ่ง อีกทั้งยังมีกลไกอื่นที่จะดำเนินการตรวจสอบได้ เช่น ฝ่ายการเมืองก็จะตรวจสอบกันเองโดยพรรคฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล หรือเมื่อเกิดทุจริตประทุติมิชอบก็จะถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช) หรือหากใช้เงินงบประมาณไม่ถูกต้องก็จะถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) เป็นต้น

ดังนั้นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จึงเน้นไปที่การบริหารจัดการเลือกตั้งเป็นหลัก แต่สิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสุจริตหรือยุติธรรมหรือการเพิกถอนสิทธิจะเป็นอำนาจของศาลยุติธรรม โดยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเปลี่ยนไปจากเดิม คือ ให้อำนาจใช้ดุลพินิจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้หากพบการทุจริตในการเลือกตั้งก่อนหรือในวันที่มีการเลือกตั้ง แต่หลังจากวันที่มีการเลือกตั้งแล้วหากพบว่ามีการทุจริตการเลือกตั้งก็จะเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลในการวินิจฉัยตัดสินคดี ซึ่งในประเด็นนี้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำลังพิจารณาในรายละเอียดเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องร่วมกันพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในรูปแบบคณะกรรมการ ไม่ใช่แบ่งงานรับผิดชอบและตัดสินใจเด็ดขาด โดยกรรมการแต่ละคน

ในส่วนของกระบวนการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้ง เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่ทรงบุคคลเข้าสู่อำนาจรัฐ ดังนั้นกระบวนการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงต้องคัดกรองบุคคลที่ดี มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่ โดยให้มีคุณสมบัติและหลักเกณฑ์เดียวกันกับคณะกรรมการในองค์กรอิสระอื่นทั้ง ๕ องค์กร และไม่น้อยกว่ารัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา และการให้มีตัวแทนของฝ่ายการเมือง (ประธานรัฐสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร) เป็นกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรอิสระจะเป็นผลดีต่อการสรรหา เพราะถือว่าทุกฝ่ายได้รับรู้กระบวนการสรรหากรรมการองค์กรอิสระมาตั้งแต่เริ่มต้น

จุดเด่นของคณะกรรมการการเลือกตั้งในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ ทำให้บทบาทในการจัดการเลือกตั้งชัดเจนขึ้น ส่วนอำนาจในการเพิกถอนสิทธิให้เป็นอำนาจของศาล อำนาจหน้าที่นอกเหนือจากนี้จะยังคงเดิม ส่วนการพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ เช่น การจัดการองค์กร การคงกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต หรือกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด จะนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

ในส่วนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ซึ่งต้องดำเนินงานบางส่วนร่วมกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินนั้น ก็จะต้องบูรณาการให้มีความสอดคล้องในการทำงานซึ่งจะบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ แต่ในบางเรื่องก็บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว เช่น การโอนอำนาจหรือการมอบอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ให้แก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท) เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงขึ้นไปจนถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีหน้าที่ในการตรวจสอบการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐในระดับที่ต่ำลงมา

ในปัจจุบันถึงแม้จะมีองค์กรเฉพาะที่ทำการตรวจสอบการทุจริต แต่การทุจริตคอร์รัปชันกลับเพิ่มสูงมากกว่าเดิม เป็นการสะท้อนปัญหาในระบบการตรวจสอบที่ล้มเหลว ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงต้องแก้ไขกฎระเบียบที่ล้าสมัยเพื่อปิดช่องว่าง เช่น กฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างที่ใช้มานานแล้ว เป็นต้น นอกจากนี้ การมีองค์กรตรวจสอบการทุจริตขึ้นมาโดยเฉพาะ บางครั้งองค์กรต่าง ๆ ละเลยที่จะตรวจสอบภายในองค์กรของตนเอง เพราะเมื่อเกิดเหตุทุจริตก็จะส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช) และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท) หรือส่งเรื่องไปยังสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง) ทั้งที่ปัญหาบางเรื่องอาจใช้กลไกในระบบขององค์กรนั้นตรวจสอบกันเองได้โดยไม่ต้องส่งเรื่องไปหน่วยงานอื่น

โดย ฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการ
ประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน
ในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ